

Eva Mádrová se narodila 9. července 1927 v Brně. Otec, prof. ing. architekt Miloslav Kopřiva byl profesorem na Vysoké škole technické v Brně. Matka Anna Kopřivová, rozená Leherová byla v domácnosti, jak to tehdy bylo zvykem. Byla to však vzdělaná žena, která ovládala několik světových jazyků.

V polovině třicátých let nastoupil otec Mádrové na místo městského architekta v Košicích, kde paní Eva také dokončila v roce 1938 obecnou školu. Situace na Slovensku se však přiostrhovala a matka s dcerou se tak vrátily do Brna – otec zůstal na Slovensku a až do konce čtyřicátých let vyučoval v Bratislavě na vysoké škole. V Brně studovala Eva Mádrová reálné gymnázium, které zdárně zakončila maturitní zkouškou v roce 1946. Následovala přihláška na filozofickou fakultu v Brně, kde v roce 1950 složila druhou státní zkoušku z filozofie a historie. V témže roce se i provdala za faráře Církve československé husitské Adolfa Mádra. Po absolvování vysokoškolského studia nastoupila jako učitelka na střední školu ve Vranovicích a od září 1951 byla přeložena na osmiletou střední školu při Ústavu pro tělesně vadné v Brně – Králově Poli, kde vyučovala až do svého zatčení. V lednu 1953 po obhájení disertační práce a vykonání rigorosních zkoušek dosáhla doktorátu filozofie.

Již během vysokoškolských studií se začala Eva Mádrová vyhraňovat proti komunistickému režimu. Byla vychována v duchu T. G. Masaryka a jeho ideálů, a tak zcela přirozeně vnímala pouť lidově demokratický režim jako zkázu národa. Podobně smýšlela i většina jejích přátel z fakulty, mezi které patřil i Miroslav Káňa. „Mně to bylo okamžitě jasné, že je to zkáza našeho národa, to jsem opravdu cítila a věděla. My jsme na fakultě měli takovou pěťku kamarádů a ono to s námi dopadlo nakonec tak, že jediný Jiří Jirásek šel normálně do zaměstnání. Ale jinak už v tom prvním roce byl zavřený Josef Medek. Potom byla už ta moje skupina: to byl Mirek Káňa a já. Potom byla Dada Táborská vyloučena z fakulty a Renata Zemanová se dostala asi po roce za mnou do vězení. Takže z nás pěti jsme opravdu byli všichni nějak pronásledováni. Já myslím, že to už samo o sobě něco říká, že asi jsme k té KSČ měli dost daleko.“

Tři poválečná léta byla pro Evu Mádrovou jedním z nejšťastnějších období v životě. Sestřenice ji přivedly do Akademického klubu Tábor – AKT, což byla studentská platforma vyrůstající v myšlenkovém ovzduší Církve československé husitské, která byla tvořena mladou inteligencí rekrutující se převážně ze studentů vysokých škol. Právě zde poznala i svého budoucího manžela, který byl jedním ze zakladatelů AKT. Prožívala i bezstarostný studentský život, toužila po vzdělání a měla tak před sebou perspektivu život naplňujícího zaměstnání. Vše zhatil únorový komunistický puč v roce 1948. Jak již bylo řečeno, Eva Mádrová se již od vysokoškolských studií pohybovala v okruhu přátel, kteří měli vyhraněné postoje ke komunistickému režimu. Vedle spolužáka Miroslava Káni patřil mezi tento okruh přátel i JUDr. Zdeněk Kessler, který společně se svými kolegy z neformálního poválečného politického klubu začal ilegálně shromažďovat a archivovat zprávy politického a hospodářského charakteru o situaci v ČSR, které se pak se svými přáteli snažil posílat do zahraničí. Skupina (někdy nazývaná POP) rovněž vydávala ilegální časopis Plamen. Její činnost však byla od počátku monitorována a infiltrována StB. Eva Mádrová věděla od Miroslava Káni o aktivitách ilegální skupiny. Když jí ředitel Ústavu pro tělesně vadné poslal jako nejmladší z pedagogického sboru na přednášku o protilidové a protistátní činnosti T. G. Masaryka – přednáška byla inspirována stejnojmennou knihou - byla více než rozčarována a pobouřena. Ona, která ctěla osobnost T. G. Masaryka a jeho ideály humanity, demokracie a morálky, musela poslouchat účelové polopравdy, lži a výpady proti jeho osobě. Knihu si pořídila a napsala asi čtrnáctistránkový rozbor, ve kterém věcnými argumenty vyvracela nepravdy a urážky. Úvahu následně předala Miroslavu Káňovi, který ji měl odeslat do zahraničí. Tento okamžik rozhodl o jejím dalším životě. Úvaha o T. G.

Masarykovi však nebyla jedinou ilegální aktivitou Evy Mádrové. Ta totiž byla několikrát Miroslavem Káňou požádána o předání zpráv na předem určeném místě v Brně na Petrově, kde si zprávy vyzvedávala spojka. Odůvodnění rozsudku se o této její činnosti zmiňuje následovně: „Na žádost Mirka Káni počala v roce 1952 vykonávat funkci spojky mezi skupinou POP a spojkou z ústředí. Této spojce asi čtyřikrát předala zprávy, které přebírala od obviněného Mirka Káni. Funkci spojky vykonávala až do konce roku 1952, kdy se obviněný JUDr. Kessler vrátil z vojny a počal sám udržovat spojení se spojkou z ústředí.“

V říjnu 1953 zazvonil u Evy Mádrové telefon a manželka Mirka Káni ji vyděšeným hlasem informovala o zatčení manžela a Z. Kesslera. Nastaly dny čekání, které byly naplněny strachem. Vnitřní klid se dostavil až ve chvíli, kdy si v jednom z manželových dopisů přečetla slova: „Těm, kteří Boha milují, všechno slouží k dobrému.“ Trvalo to šest týdnů, nežli si pro Evu Mádrovou 26. listopadu 1953 přišla StB. Prodělala domovní prohlídku a černý Tatraplán ji odvážel směrem do Prahy. Městem projížděla již se zavazanýma očima, aniž by cokoliv tušila, ocitla se ve věznici v Ruzyni. „Zůstala jsem úplně sama, vydána absolutnímu zlu, strachu, bezmoci a nejistotě. Zlu záměrně ničícímu důstojnost člověka, zlu, které drtí člověka až do kořene jeho bytosti. Stála jsem v holé cele a hleděla před sebe. Pláč zůstal zaražený hluboko ve mně.“ Snahou vyšetřovatelů bylo proměnit lidskou osobnost na pouhé číslo – v případě paní Evy Mádrové na číslo 1175, kterým se vždy musela hlásit. Jak ukážou následující řádky – nepodařilo se. Během vyšetřovací vazby nezažila paní Eva Mádrová přímé fyzické násilí ze strany bachařů a vyšetřovatelů. Přesto jí však bylo do sytosti "dopřáno" psychického týrání. „Dovedli ponížít člověka v samé podstatě jeho bytí, zničit naději i víru v jakoukoliv budoucnost. Také otupit nebo dovést i k psychickému kolapsu či šílenství. K tomu hlad, zima a nedostatek spánku ničily i tělo. Člověk, pokud nebyl vybaven zvláště velkou vnitřní silou a odolností, se hroutil. Kdo neprožil hrůzy samoty v cele, nikdy nepochopí, jak strašná je beznaděj, bezmoc a úzkost, které člověka zaplavovaly. To byl tedy svět, který mne náhle obklopil. Přesto jsem si díky pevné stabilitě z dětství, Boží pomoci a také svému mládí dokázala zachovat psychické zdraví. Cítila jsem, že Bůh je stále se mnou. Pomáhala mi i moje životní filozofie. I v těchto podmínkách jsem byla stále přesvědčena o správnosti svého konání, kterého jsem nikdy nelitovala.“

Po uzavření vyšetřování byla Eva Mádrová převezena do staré brněnské věznice na Cejlu, kde čekala na soud. „Jednoho dne mi bachař sdělil, že zítra mám soud. Zachovala jsem ledový klid. Dodnes si pamatuji, že večer jsem na slamníku po krátké modlitbě ihned usnula a spala až do ranního budíčku.“ Hlavní líčení Krajského soudu se skupinou Zdeněk Kessler a spol. se konalo 19. března 1954 v Brně. K nejvyššímu sedmnáctiletému těžkému žaláři byl z celé sedmičlenné skupiny pro trestné činy velezrady a vyzvědačství odsouzen JUDr. Zdeněk Kessler. Eva Mádrová byla pro stejné trestné činy odsouzena ke čtyřletému těžkému žaláři, ztrátě čestných občanských práv na dobu pěti let, propadnutí poloviny jmění a peněžitému trestu ve výši 1000 Kč. „Soudní líčení probíhalo tak, že já jsem vlastně vůbec nikoho neviděla vypovídat a byla jsem tam úplně poslední, zatímco ti ostatní tam mohli jeden po druhém slyšet mě. Myslím si, že jsem si tam nevedla špatně. Byla jsem jediná s Kesslerem, kteří jsme toho nelitovali. Prostě jsem tam i měla nějaké svoje názory, že si myslím, že vše bylo trochu jinak. Ale nejhlavnější pro mne bylo to, snad důležitější než rozsudek, že jsem v soudní síni po tolika měsících uviděla své rodiče a manžela! Snažila jsem se vypadat vesele, ale v jejich tvářích byla vepsána taková bolest a starost, že na to nikdy nezapomenu.“

Přišly tvrdé roky v komunistických věznicích a lágrech v Pardubicích a slovenských Želiezovcích. Krajský prokurátor dr. Gottwald ve vyhodnocení odsouzené pro výkon trestu k jejímu pracovnímu zařazení poznamenal: „Osobních nebezpečných vlastností nemá. Doporučuji, aby byla zaměstnána

manuálními pracemi, neboť se jeví jako zhýčkaná dcera z tzv. "dobré rodiny". Léta za mřížemi byla poznamenána tvrdou dřinou, ale také lidským přátelstvím, které mělo obrovskou sílu a ne jedenkrát přetrvalo i desetiletí po propuštění. Do cesty komunistickému zlu se v případě Evy Mádrové postavila i hluboká víra, která pro ni byla zdrojem naděje a vnitřní jistoty. „Víra určitě sehrála velkou roli při mém věznění. Měla jsem tam takový zážitek, ono se to dá těžko říct. Měla jsem dojem, že při prvních Vánocích je tam Ježíš přítomen jako světlo. To jsem bezpečně cítila, že je tam se mnou – jestli to mohu takto vyjádřit. V mém nitru se rozhostil pokoj a mír. Ty druhé Vánoce – to už jsem byla v Želiezovcích – měla jsem tam takový proslov ke všem. Snažila jsem se, aby nemysleli tolik na ten domov, ale více na to, co prožíváme teď, ale nikoliv v tom negativním slova smyslu, ale i v tom pozitivním.“

Manžel i rodiče opakovaně žádali o podmíněčné propuštění či omilostnění Evy Mádrové. Ve vězeňském posudku ze září 1954 se k jedné takové žádosti - typickým svérázným jazykem - mimo jiné praví: „Byl jí v socialistickém zřízení svěřený důležitý úkol výchovy mladých kádrů a sama se dopustila závažné trestné činnosti, takže je u jmenované velmi malý předpoklad po stránce politické, aby doposud trest odpykaný byl na ni dostatečně působil.“ Podmíněčného propuštění se nakonec Eva Mádrová dočkala téměř po třech letech 16. srpna 1956. Před pardubickou věznicí ji čekal manžel Adolf a novomanželé tak mohli žít konečně spolu. Návrat domů však pro politické vězně nebyl totožný s návratem do svobody a pronásledování zpravidla pokračovalo i mimo mříže věznic a lágrů. Paní Mádrová jen těžko sháněla zaměstnání. Z učitelského místa v Ústavu pro tělesně vadné byla propuštěna již v době věznění. „Podle sdělení krajské prokuratury v Brně ze dne 15. února 1954 jste podezřelá z trestných činů proti republice a byla jste proto dne 26. listopadu 1953 zajištěna. Z toho lze soudit, že jste se dopustila tak hrubého porušení povinností státní zaměstnankyně – učitelky a vychovatelky, že je v zájmu udržení pracovní kázně nezbytně nutné Vaše neprodlené propuštění.“ Situace se na čas vyřešila narozením synů, o které se starala, ale žít pouze z farářského platu nebylo nikterak snadné. Rok po narození mladšího syna Vítka se otci přes známého podařilo sehnat alespoň místo ve skladu u Montovaných staveb. Po několika letech přešla ke Službám města Brna, kde působila až do roku 1973.

Uvolnění politické situace na konci šedesátých let umožnilo Evě Mádrové absolvovat dálkově studia psychologie. S přijetím na studia tehdy pomohl i bývalý spolužák, "obrozený komunista", pozdější signatář Charty 77 - na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let vězněný - Jaroslav Šabata, který byl v letech 1964-1968 vedoucím katedry psychologie FF UJEP. Po absolvování studia se tak Eva Mádrová mohla konečně věnovat oboru dle svého přání a až do třiasmdesáti let věku pracovala v Pedagogicko-psychologické poradně.

V osmdesátých a devadesátých letech také vydala několik publikací týkajících se výchovy dětí a manželského poradenství. Radost ze smysluplné práce však kalil zármutek z úmrtí manžela i otce. Již v roce 1967 musel být nemocí dlouhodobě sužovaný Adolf Mádr hospitalizován. Pán si svého služebníka nakonec povolal k sobě 18. června 1968 – o pouhé tři měsíce dříve se musela paní Eva vyrovnávat s odchodem otce a následně i s těžkým onemocněním matky.

Listopad 1989 přinesl Evě Mádrové okamžiky opravdového štěstí. Postupně však přicházelo zklamání a rozčarování, které však nijak neubralo z jejího entuziasmu a plánů. Láska k Bohu a bližním stála v jejím životě zkrátka nejvýše. Hned počátkem devadesátých let založila společně s MUDr. Luděkem Skálou a skupinou dalších příslušníků Církve československé husitské nejprve nadaci, později občanské sdružení Betanie – křesťanská pomoc, které podává pomocnou ruku potřebným, zejména seniorům. Dnes toto občanské sdružení poskytuje pečovatelskou službu i ošetřovatelskou a duchovní péči, a provozuje Dům důstojného stáří a od 18. listopadu 2009 i Villu

Martha – domov se zvláštním režimem v Hrušovanech u Brna. Sama paní Mádrová označila rozvoj služeb Betanie – křesťanské pomoci za zázrak.

Je symbolické, že její odchod k Pánu 29. listopadu 2009 byl předznamenán právě slavnostním otevřením Villy Martha. Pán jí tak opět poděkoval za její plnost života a zanechal zde po ní další stopu, která nikdy ze srdcí těch, kteří ji znali, nevymizí.

Život tak opět v Ježíši Kristu zvítězil nad smrtí. Děkujeme, milá sestro Evo.

Mgr. Martin Jindra

Vyšlo v Českém zápase, únor 2010